

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

EKSAMEN

6004

FINANSREGNSKAP MED ANALYSE

18.12.2015

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	7 (inkludert denne)
Hjelpemiddel:	Lovsamling eller særtrykk av lover. Egen kalkulator
Merknader:	Husk kandidatnummer på alle ark og vedlegg.
Vedlegg:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saldobalanse til oppgave 1 / Løsningsark (2 ex.) 2. Skjema for kontantstrømpstilling (2 ex.) 3. Oversikt over vanlige nøkkeltall i regnskapsanalyser.

Sensuren finner du på StudentWeb.

BOKMÅL

OPPGAVE 1 (50 %)

Varehuset AS skal gjennomføre årsavslutning for regnskapsåret 2014. Selskapet utarbeider årsregnskapet etter regnskapslovens ordinære regler.

Foreløpig saldobalanse er lagt ved som bilag 1. Alle tall er oppgitt i hele tusen.

- A. Oppgaven består i å avslutte regnskapet tabellarisk. Bilag 1 kan brukes som vedlegg til innleveringen. (Husk å påføre kandidatnummer.) Alle utregninger skal gå fram av besvarelsen, og det skal vises til bestemmelser i regnskapsloven der dette er relevant. Alle beregna tall skal om nødvendig avrundes til nærmeste heltall (hele tusen).

Oppgjørsposteringer skal foretas på grunnlag av følgende opplysninger:

1. Goodwill har en anskaffelsesverdi på 2.100. Den avskrives lineært med 25 % pr år.
2. Forretningsbygget er anskaffet for 24.000. Det skal avskrives lineært over 40 år.
3. Varebiler avskrives lineært med 10 % pr år. Pr 01.01.2014 hadde selskapet en varebil som var bokført til 120. Den hadde en opprinnelig kostpris på 400. Bilen blei solgt i slutten av desember for 60. Selskapet kjøpte en ny bil 02.09.2014.
4. Anleggsaksjene blei anskaffet i 2013 for 1.100. Verdien pr 31.12.2014 er estimert til 1.200.
5. Varebeholdningen består av handelsvarer. Pr 01.01.2014 var den balanseførte verdien nedskrevet med 120 for ukurans. Pr 31.12.2014 er anskaffelsesverdien beregnet til 2.200 for kurante varer og 450 for ukurante varer. Virkelig verdi for ukurante varer er estimert til 200.
6. Avsetning tap på kundefordringer skal pr 31.12.2014 være 75.
7. Forskuddsbetalte kostnad gjelder i sin helhet forsikringer. I 2014 har selskapet betalt 100 i forsikringspremie for ett år den 01.10. Beløpet er bokført på konto for Andre driftskostnader.
8. Omløpsaksjer er kjøpt i løpet av 2014. Aksjer i AS A blei kjøpt for 220, aksjer i AS B blei kjøpt for 310, og aksjer i AS C blei kjøpt for 130. Aksjene i AS C blei solgt i løpet av året for 110. Salgssummen er bokført på konto Salg av aksjer. Aksjene i AS A har en markedsverdi pr 31.12.2012 på 240, og aksjene i AS B har en markedsverdi på 295.
9. Den 01.04.2014 blei det gjennomført en kapitalutvidelse hvor aksjekapitalen blei økt fra 2.000 til 3.500 ved innskudd fra aksjeeierne.
10. I posten Leverandørgjeld inngår en post fra en tysk leverandør pålydende € 100. Denne er bokført til kurs 8,40. Kursen pr 31.12.2014 var 8,60.
11. Den 31.10. betalte selskapet renter og avdrag på pantelånet. Renter betales etterskuddsvis. Rentesatsen er 4 % p.a.
12. Utsatt skatt pr 31.12.2014 er beregnet til 220.
13. Skatt skal beregnes etter en sats på 27 %. Det er ingen permanente forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig resultat.

B. Hva er selskapets egenkapital pr 31.12.2014, og hva var den 31.12.2013?

C. Hva er selskapets gjeld pr 31.12.2014?

- D. Forklar hva som menes med «midlertidige forskjeller» mellom regnskapsmessig og skattemessig resultat, og gi eksempler på hvordan slike forskjeller kan oppstå.
- E. Hadde selskapet midlertidige forskjeller 01.01.2014 og 31.12.2014, og hva utgjorde i så fall disse i kroner?
- F. Hvordan ville skatteberegningen blitt dersom selskapet hadde hatt «Ikke fradragberettigete kostnader» i 2014 på 50? Ville dette i så fall ha påvirket skattekostnaden for neste år (2015)?

OPPGAVE 2 (50 %)

Årsregnskapet for 2014 for et aksjeselskap viste følgende:

Resultatregnskap (mill.NOK)

Salgsinntekter	322
Gevinst ved salg av bygning	2
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>324</i>
Varekostnad	150
Lønnskostnad	60
Avskrivninger	4
Tap på fordringer	1
Andre driftskostnader	70
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>285</i>
Driftsresultat	39
Renteinntekter	2
Nedskrivning finansielle anleggsmidler	3
Rentekostnader	4
Ordinært resultat før skatt	34
Skattekostnad	10
Årsresultat	24
Disponering:	
<i>Utbytte</i>	<i>6</i>
<i>Annen EK</i>	<i>18</i>

Balanse pr.31.12. (mill.NOK)

	2014	2013
Utsatt skattefordel	4	3
Bygninger	17	4
Maskiner og utstyr	4	7
Finansielle anleggsmidler	15	16
<i>Sum anleggsmidler</i>	<i>40</i>	<i>30</i>
Varelager	30	45
Kundefordringer	12	16
Kontanter og bankinnskudd	37	10
<i>Sum omløpsmidler</i>	<i>79</i>	<i>71</i>
Sum eiendeler	119	101
Aksjekapital	12	10

Annen egenkapital	38	20
<i>Sum egenkapital</i>	<i>50</i>	<i>30</i>
Banklån	24	20
<i>Sum langsiktig gjeld</i>	<i>24</i>	<i>20</i>
Kassekreditt	8	12
Leverandørgjeld	10	15
Utbytte	6	4
Betalbar skatt	11	6
Annen kortsiktig gjeld	10	14
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>	<i>45</i>	<i>51</i>
Sum egenkapital og gjeld	119	101

Tilleggsopplysninger:

1. Den gamle bygningen blei solgt i januar 2014 for 6 mill.kr. Samtidig blei det kjøpt ny bygning. Det er ikke kjøpt eller solgt andre varige driftsmidler i 2014.
2. Det er ikke solgt finansielle anleggsmidler i 2014.
3. Det blei tatt opp et nytt langsiktig lån på 5 mill.kr. i 2014.

Spørsmål:

- a) Utarbeid kontantstrømoppstilling for 2014 som viser kontantstrømmene fra drifts-, investerings- og finansieringsaktivitetene.
- b) Regn ut aktuelle nøkkeltall for rentabilitet.
- c) Vurder foretakets likviditet og endring i løpet av året.
- d) Vurder foretakets finansiering og soliditet og endringer i løpet av året.

NYNORSK

OPPGÅVE 1 (50%)

Varehuset AS skal gjennomføre årsavslutning for rekneskapsåret 2014. Selskapet utarbeider årsrekneskapet etter rekneskapslovas ordinære regler.

Foreløpig saldobalanse er lagt ved som vedlegg 1. Alle tal er oppgitt i heile tusen.

- A. Oppgåva består i å avslutte rekneskapet tabellarisk. Vedlegg 1 kan brukast som vedlegg til innleveringa. (Hugs å skrive på kandidatnummer.) Alle utrekningar skal gå fram av svaret, og det skal visast til regler i rekneskapslova der dette er relevant. Alle utrekna tall skal rundast av til næraste heiltal (heile tusen).

Oppgjersposterar skal førast på grunnlag av følgjande opplysningar:

1. Goodwill har ein kostpris på 2.100. Den skal avskrivast lineært med 25 % pr år.
2. Forretningsbygget har ein kostpris på 24.000. Det skal avskrivast lineært over 40 år.
3. Varebilar skal avskrivast lineært med 10 % pr år. Pr 01.01.2014 hadde selskapet ein varebil som var bokført til 120. Den hadde ein opphavleg kostpris på 400. Bilen blei selt i slutten av desember for 60. Selskapet kjøpte ein ny bil 02.09.2014.
4. Anleggsaksjane var blitt kjøpt i 2013 for 1.100. Verdien pr 31.12.2014 er estimert til 1200.
5. Varebeholdninga består av handelsvarer. Pr 01.01.2014 var den balanseførte verdien nedskrive med 120 for ukurans. Pr 31.12.2014 er kostprisen beregnet til 2.200 for kurante varer og 450 for ukurante varer. Verkeleg verdi for ukurante varer er estimert til 200.
6. Avsetning tap på kundefordringar skal pr 31.12.2014 være 75.
7. Forskotsbetalte kostnader gjelder i sin heilhet forsikringar. I 2014 har selskapet betalt 100 i forsikringspremie for eitt år den 01.10. Beløpet er bokført på konto for Andre driftskostnader.
8. Omløpsaksjar er innkjøpt i løpet av 2014. Aksjar i AS A blei kjøpt for 220, aksjar i AS B blei kjøpt for 310, og aksjar i AS C blei kjøpt for 130. Aksjane i AS C blei selt i løpet av året for 110. Salssummen er bokført på konto «Salg av aksjar». Aksjane i AS A har en marknadsverdi pr 31.12.2014 på 240, og aksjane i AS B har en marknadsverdi på 295.
9. Den 01.04.2014 blei det gjennomført ei kapitalutviding der aksjekapitalen blei auka frå 2.000 til 3.500.
10. I posten Leverandørgjeld inngår ein post frå ein tysk leverandør pålydande € 100. Denne er bokført til kurs 8,40. Kursen pr 31.12.2014 var 8,60.
11. Den 31.10. betalte selskapet renter og avdrag på pantelånet. Renter blir betalt etterskotsvis. Rentesatsen er 4 % p.a.
12. Utsatt skatt pr 31.12.2014 er beregnet til 220.
13. Skatt skal reknast ut etter ein sats på 27 %. Det er ingen permanente forskjellar mellom rekneskapsmessig og skattemessig resultat.

B. Kva er selskapets eigenkapital pr 31.12.2014, og kva var den 31.12.2013?

C. Kva er selskapets gjeld pr 31.12.2014?

- D. Forklar kva ein meiner med «midlertidige forskjellar» mellom rekneskapsmessig og skattemessig resultat, og gjev døme på korleis slike forskjellar kan oppstå.
- E. Hadde selskapet midlertidige forskjellar 01.01.2014 og 31.12.2014, og kva utgjorde i så fall desse i kroner?
- F. Korleis ville skatteberekninga blitt dersom selskapet hadde hatt «Ikkje frådragsberettiga kostnader» i 2014 på 50? Ville dette i så fall påverka skattekostnaden for neste år (2015)?

OPPGÅVE 2 (50 %)

Årsregnskapet for 2014 for eit aksjeselskap viste følgjande:

Resultatregnskap (Mill.NOK)

Salsinntekter	322
Gevinst ved sal av bygning	2
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>324</i>
Varekostnad	150
Lønnskostnad	60
Avskrivningar	4
Tap på fordringar	1
Andre driftskostnader	70
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>285</i>
Driftsresultat	39
Renteinntekter	2
Nedskrivning finansielle anleggsmidler	3
Rentekostnader	4
Ordinært resultat før skatt	34
Skattekostnad	10
Årsresultat	24
Disponering:	
<i>Utbytte</i>	<i>6</i>
<i>Annen EK</i>	<i>18</i>

Balanse pr.31.12. (mill.NOK)

	2014	2013
Utsatt skattefordel	4	3
Bygningar	17	4
Maskiner og utstyr	4	7
Finansielle anleggsmidler	15	16
<i>Sum anleggsmidler</i>	<i>40</i>	<i>30</i>
Varelager	30	45
Kundefordringar	12	16
Kontantar og bankinnskott	37	10
<i>Sum omløpsmidlar</i>	<i>79</i>	<i>71</i>
Sum eigendelar	119	101
Aksjekapital	12	10

Annen egenkapital	38	20
<i>Sum egenkapital</i>	<i>50</i>	<i>30</i>
Banklån	24	20
<i>Sum langsiktig gjeld</i>	<i>24</i>	<i>20</i>
Kassekreditt	8	12
Leverandørgjeld	10	15
Utbytte	6	4
Betalbar skatt	11	6
Annen kortsiktig gjeld	10	14
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>	<i>45</i>	<i>51</i>
Sum egenkapital og gjeld	119	101

Tilleggsopplysninger:

1. Den gamle bygningen blei selt i januar 2014 for 6 mill.kr. Samtidig blei det kjøpt ny bygning. Det er ikkje kjøpt eller selt andre varige driftsmidler i 2014.
2. Det er ikkje selt finansielle anleggsmidler i 2014.
3. Det blei tatt opp nytt langsiktig lån på 5 mill. kr. i 2014.

Spørsmål:

- a) Utarbeid kontantstrømoppstilling for 2014 som viser kontantstraumane frå drifts-, investerings- og finansieringsaktivitetane.
- b) Rekn ut aktuelle nøkkeltal for rentabilitet.
- c) Vurder føretakets likviditet og endring i løpet av året.
- d) Vurder føretakets finansiering og soliditet og endringar i løpet av året.

Eksamen H 2015 - Oppgave 1

Kandidatnr.:

	SB	Overf	RES	BAL	Henv
Goodwill	300				
Forretningsbygg	22 000				
Varebiler	700				
Anleggsaksjer	900				
Varebeholdning	2 600				
Kundefordringer	1 840				
Avsetning tap på fordringer	-80				
Forskuddsbetalte kostnader	70				
Omløpsaksjer	660				
Bankinnskudd	2 480				
Bankinnskudd, skatterekk	150				
Aksjekapital	-3 500				
Annen egenkapital	-3 680				
Pantelån	-12 000				
Utsatt skatt	-120				
Kassekreditt	-5 480				
Leverandørgjeld	-1 830				
Skattetrekk	-150				
Påløpte feriepenger	-180				
Skyldig AGA	-90				
Betalbar skatt	0				
Påløpte renter	-90				
Salgsinntekter	-18 210				
Salg av varebil	-60				
Varekjøp	7 430				
Lønn	1 370				
Feriepenger	140				
AGA	200				
Vedlikehold bygninger	550				
Avskrivninger	0				
Andre driftskostnader	3 180				
Tap på fordringer	90				
Renteinntekter	-120				
Salg av aksjer	-110				
Rentekostnader	1 040				
Skattekostnad	0				
Resultat til annen egenkap.	0				
SUM	0				

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kandidat nr.:

Direkte modell		
Kontanstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalinger fra salg av varer og tjenester	A1	
Innbetalinger knyttet til royalty, kommisjoner og lignende	A2	
Utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk	A3	
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m.v.	A4	
Innbetalinger av utbytte	A5	
Innbetalinger av renter	A6	
Utbetalinger av renter	A7	
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	A8	
Innbetalinger ved salg av verdipapirer for kortsiktige handelsformål (trading)	A9	
Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål (trading)	A10	
Netto kontanstrøm for operasjonelle aktiviteter		
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	B1	
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	B2	
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	B3	
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	B4	
Innbetalinger ved salg av andre investeringer	B5	
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	B6	
Netto kontanstrøm fra investeringsaktiviteter		
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	C1	
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	C2	
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	C3	
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	C4	
Netto endring i kassakreditt	C5	
Innbetaling av egenkapital	C6	
Tilbakebetalinger av egenkapital	C7	
Utbetalinger av utbytte	C8	
Innbetalinger av konsernbidrag	C9	
Utbetalinger av konsernbidrag	C10	
Netto kontanstrøm for finansieringsaktiviteter		
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01.		
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12.		
Avstemming = Indirekte metode		
Resultat før skattekostnad		
Periodens betalt skatt		
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler (tilbakeføring)		
Ordinære avskrivninger (tilbakeføring)		
Nedskrivning anleggsmidler		
Endring i varelager		
Endring i kundefordringer		
Endring i leverandørgjeld		
Endring i forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger		
Effekt av valutakursendringer		
Endring i andre tidsavgrensingsposter		
Netto kontanstrøm fra operasjonelle aktiviteter		

Oversikt over vanlige nøkkeltall i regnskapsanalyser

Nøkkeltall	Formel	Formål eller bruk
Lønnsomhet		
Bruttofortjeneste i %	$\frac{\text{Bruttofortjeneste} \times 100 \%}{\text{Salgsinntekter}}$	Måler hvor mye en handelsbedrift har tjent på varesalget før det tas hensyn til øvrige kostnader
Dekningsgrad	$\frac{\text{Dekningsbidrag} \times 100 \%}{\text{Salgsinntekter}}$	Måler hvor stor andel av varesalget som blir igjen til dekning av faste kostnader og fortjeneste
Driftsmargin i %	$\frac{\text{Driftsresultat} \times 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$	Måler driftsresultat i forhold til hver krone i salg
Egenkapitalrentabilitet før skatt	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \times 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$	Måler lønnsomheten av eiers investering før skatt
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	$\frac{\text{Ordinært resultat} \times 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$	Måler lønnsomheten av eiers investering etter skatt
Fortjenestemargin	$\frac{\text{Årsresultat} \times 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$	Måler årsresultatet (netto fortjeneste) i forhold til hver krone i salg
Resultatgrad i %	$\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}) \times 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$	Måler resultatet før rentekostnader i forhold til hver krone i salg
Resultatmargin i %	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \times 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$	Måler ordinært resultat før skatt i forhold til hver krone i salg
Sikkerhetsgrad i %	$\frac{\text{Sikkerhetsmargin} \times 100 \%}{\text{Salgsinntekter}}$	Måler hvor mye salgsinntektene kan reduseres (må økes) før inntekter og kostnader er like store
Totalkapitalens omløpshastighet	$\frac{\text{Driftsinntekter}}{\text{Gjennomsnittlig sum eiendeler}}$	Måler hvor effektivt eiendelene er brukt til å skape inntekter
Totalkapitalrentabilitet	$\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}) \times 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig sum eiendeler}}$	Måler avkastning av de samlede eiendelene (totalkapitalen) i bedriften
Lønnsomhet med vekt på aksje- og investoranalyser		
EBITDA-margin	$\frac{\text{EBITDA}}{\text{Driftsinntekter}}$	Måler kontantstrøm som er skapt i forhold til hver krone i salg
Effektiv avkastning	$\frac{\text{Siste års utbytte}}{\text{Børskurs per 01.01.}}$	Måler investors direkte avkastning av sin investering
Fortjeneste per aksje	$\frac{\text{Ordinært resultat}}{\text{Antall aksjer}}$	Måler ordinært resultat i forhold til hver aksje i selskapet
Kurs/fortjeneste forholdet (P/E)	$\frac{\text{Børskurs per aksje}}{\text{Fortjeneste per aksje}}$	Måler forholdet mellom børskursen og fortjenesten per aksje
Utdelingsforhold	$\frac{\text{Siste års utbytte}}{\text{Ordinært resultat}}$	Måler hvor stor andel av fortjenesten som utdeles i utbytte til eierne

Trond Kristoffersen Årsregnskapet - en grunnleggende innføring 2. utgave

Nøkkeltall	Formel	Formål eller bruk
Finansiering og soliditet		
Egenkapitalandel	$\frac{\text{Egenkapital} \times 100 \%}{\text{Totalkapital}}$	Måler soliditeten
Finansieringsgrad 1	$\frac{\text{Anleggsmidler}}{\text{Langsiktig kapital}}$	Måler hvor stor andel av anleggsmidlene som er langsiktig finansiert
Gjeldsgrad	$\frac{\text{Gjeld}}{\text{Egenkapital}}$	Måler forholdet mellom kapital som er finansiert av utenforstående og kapital finansiert av eierne
Langsiktig lagerfinansiering	$\frac{\text{Arbeidskapital} \times 100 \%}{\text{Varelager}}$	Måler hvor stor andel av varelageret som er langsiktig finansiert
Rentedekningsgrad	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} + \text{Rentekostnader}}{\text{Rentekostnader}}$	Måler evnen til å betale rentekostnadene ved forfall
Likviditet		
Likviditetsgrad 1	$\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$	Måler evne til å betale kortsiktig gjeld
Likviditetsgrad 2	$\frac{\text{Mest likvide omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$	Måler evnen til på kort sikt å betale kortsiktig gjeld
Kredittid kunder	$\frac{\text{Gjennomsnittlig kundefordringer} \times 365 \text{ dager}}{\text{Kreditsalg} \times 1,25}$	Måler likviditeten i kundefordringene
Kredittid vareleverandører	$\frac{\text{Gjennomsnittlig vareleverandørgjeld} \times 365 \text{ dager}}{\text{Varekjøp på kreditt} \times 1,25}$	Måler kredittid til vareleverandører
Lagringstid varelager	$\frac{\text{Gjennomsnittlig varelager} \times 365 \text{ dager}}{\text{Varekostnad}}$	Måler likviditeten i varelageret

Ved beregning kredittid til kunder og leverandører er det forutsatt en merverdiavgiftssats på 25 prosent.